

Atamyrat Atabaýew

GYSGAJYK ERTEKILER

1.

– Jigim, saňa erteki
Aýdaýynmy?
Aýdaýyn!
– Aýt, diňläýin aýdanyň,
Oturaýyn arkaýyn.

– Bir bar eken,
Bir ýok eken,
Bir tilkijik bar eken,
Özem örän hor eken,
Tilkiň öýi dar eken,
Myhman almaýar eken.

Bu erteki eý, jigim,
Ine şeýdip başlanýa.
Diňlediňmi oňatja,
Aýdaýynmy başdan ýa?

2.

Jigim, täze erteki
Diňlejekmi ýa-da ýok?
Üýtgeşik ertekini
Geňlejekmi ýa-da ýok?

– Aýt, diňläýin, diňläýin,
Diňläýin, geňlemäýin.

– Gadym zaman bir baýyň
Owadan gyzy barmyş.
Hiç kime barmaýarmyş.
Baran pälwany ýykyp,
Garnyny garnaýarmyş¹.

Baý bolsa gahar edip,
Gyzyna gargaýarmyş.
Aýlar geçýär,
Gün geçýär,
Gyz kem-kem garraýarmyş.
Baý ölüpdür,
Baýlygy
Gün-günden dargaýarmyş.
Garyp galan garry gyza
Hiç sawçy² barmaýarmyş.
Gyzyň ady Abadan,
Aýdaýynmy ýañadan?

3.

– Ýene-de bir erteki
Diňlejekmi aý, jigim?

– Wah, aýtsaňa, diňläýin,
– Onda gulak goý, jigim!

Owalam bir
bir garyp
Gelýär eken köçeden.
Dony barmyş deriden,
Telpegi bar keçeden.
Ýanynda bar pişigem,
Ýanynda bar geçisem.
Ýadan eken üçüsem.
Üçleriň üsti başy
Gömlüpdür çañ-çägeden.
Ertekimiz gutardy,
Aýdaýynmy täzeden?

4.

Bir ýetim gyz bar eken,
Öweý eken enesi.

Gyzy horlaýar eken.
Gyzyň bolsa sährada
Gelýär ylgap gezesi.
Enesi bolsa oýna
Goýbermeýär ekeni.
Wagt tapyp, gitjek bolsa,
Maý bermeýär ekeni.
Ik egirdip,
Iş etdirip,
Özi bolsa uzyn günläp,
Uzyn günläp ýatarmyş.
Gyz bolsa odun ýygyp,
Palta bilen çaparmyş.
Hem çöpleme çöplärmiş,
Hem kömelek taparmyş.
Gidermiş guýa suwa,
Ýygarmyş ýelmik, ýuwa³.
Hem-ä nahar bişirip,
Hem oň çaýyn gaýnadan.
Erteki tamam, jigim,
Aýdaýynmy gaýtadan?

5.

Öňem bir oglan barmyş,
Goňşularyň bagyndan
Erik ogurlaýarmyş.
Erik entäk çig eken,
Saralardan ir eken.
Çig erigi iýeniň
Içi agyryp başlan.
Onsoň onuň ejesi
Tebip çagyryp başlan.
Ogurlykda tutulan –
Derman içip gutulan.
Gutulansoň goňşy hem
Günäsin bagyşlanmyş.

Şol günden soň, ol oğlan
Ogurlygyn taşlanmyş.

Indi ondan razy
Goňşy, ata-ene-de.
Ertekimiz gutardy,
Aýdaýynmy ýene-de?

6.

Iki oğlan urşupdyr,
Urşupdyr iki çaga.
Bir-birne kesek zyňypdyr
Hem-de sowrupdyr çäge.

Olaň ata-enesiniň
Ýüzi gyzaryp, agaryp,

Dury gözleri alaryp,
Sögüşip, agzy alaryp,
Çagaň jeňine⁴ goşulyp,
Tersleşipdir goňşular.
Eýýäm urşan iki oglan
Oýnap ýör eken ýaraşyp.
Obaň gyrasynda duran
Ullakan depä ýarmaşyp⁵.

Goňşular bolsa henizem
Gezip ýörmüşin ýaraşman.
Erteki tamam boldy,
Aýdaýynmy ýamaşgan?

7.

Ertekimiz erte boldy,
Guýrujagy jorta boldy.
Käbirisi hezil boldy,
Käbirsi morta⁶ boldy.
Gündiz eýýäm geçip gitdi,
Gije bolsa orta boldy.
Orta boýly Orazmyrat
Toýdan alan omaçasyn⁷
Alabaýa aldyrdy.
Doýanyňy bildirdi.
Sanawaç aýdyp berdi.
Sanawajyň sany kân,
Sanawaçda many kân.
Garlawajym garlawaç,
Bir garny dok,
Bir garny aç,
Ajam bolsa asylly,
Guşam bolsa akyly.
Erik şänik çakyldy,
Maňzy ýere döküldi,
Onuň maňzyn kim iýjek?
Meň akja jigim iýjek!

Akja jigim eýjejik,
Uky bürýär⁸ gözüni.
Ertekiler gutardy,
Ýatalyň-a ýatalyň,
Ýassyk bagsyny diňläp,
Ýorgan galaň içine
Özümüzizi atalyň!

¹ Göçme manyda. Ölen malyň garnyny dilip, içini çykarýarmyş.

² Söz aýdyjy.

³ Iýilýän otlar.

⁴ Uruşuna.

⁵ Dyrmaşyp.

⁶ Ýerliksiz.

⁷ But ýa-da süňküniň bir bölegi.

⁸ Örtýär.